

Melanchthon

Oreatio

1548.

V

g

4282.

 ORATIO

RECITATA CVM DE
CERNERETVR GRA

dus Magisterij aliquot hone
stis & doctis uiris, Die
septimo Februarij.

ANNO.

M. D. XLVIII.

Philippus Melanthon.

VITEBERGÆ.

XVII, 509.

R

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

PHILIPPS-UNIVERSITÄT
MARTIN-LUTHER-KING-PLATZ
D-35394 KASSEL

VITERRA

ORATIO RECITATA

CUM DECERNERETUR GRADVS

Magisterij aliquot honestis & doctis ui-

ris, Die septimo Februarij.

ETSI illustre testimonium est prouidentie di-
uinae pulcherrimus ordo multarum rerum in
natura, ut ipsa mundi figura, & positus corporum,
certissimae leges motum coelestium, uices tempo-
rum ad utilitatem rerum nascentium accommodatae,
terrae foecunditas, specierum perpetuitas, propaga-
tio, & generationis modis, denique mens hominis,
numeri, & aliae primae noticiae, & lumen in menti-
bus aeterno septo dirimens honesta a turpibus, iudi-
cium conscientiae in recte & secus factis. Quae
omnia cum aspiciamus, fateri cogunt, non casu exti-
tisse hunc mundum, sed mentem aliquam aeternam
fuisse architectatricem & hominum, & huius pul-
cherrimi domicilij nostri, & hanc inspectricem &
iudicem esse nostrorum factorum. Et hanc de Deo
noticiam insitam esse humanis animis ita agnosci-
mus, ut numerorum inicia in nobis cernimus, tamen
tanta est animorum seu mobilitas seu leuitas, ut assen-
sio languescat, cum hominum uicia, & fortunae ua-
rietatem intuemur. Nemo sine erroribus & sine

A 2

aliqua

aliqua labe uiuit, Et Palamedi, Socrati, & similibus recte facientibus non prodest uirtutis studium. E contra Apicio & multis similibus, qui se turpiter inquina-
narunt uoluptatibus, tranquillus est uitæ cursus ad ultimam usq; senectam. Itaq; non solum Democri-
tus & Epicurus fingunt sine mente conditricc hæc mundi corpora concursu atomorum temere conflata esse, & temere ferri ac moueri, nec mentem aliquam reatricem esse generis humani, sed etiam innumerabiles alij homines, cum morum confusiones, Politiarum, quæ mediocriter fuerant constitutæ, dissipationes, potentiam florentem eorum, qui ueritatem & iustitiam opprimunt, aspiciunt, etiamsi non dubitant esse Deum, conditorem & gubernatorem rerum, tamen remittunt studium uirtutis, quod existimant magna ex parte inutile esse. Deinde in Ecclesia, cum ex studio ueritatis ingentes motus exoriri uideamus, imò sapientum quoq; iudicijs improbari curam quærendæ ueritatis, hic uero non solum inutiles literæ, sed etiam perniciosæ esse ducuntur, & in odium ueniunt, ut res ipsa ostendit hanc causam esse, cur multi doctrinam ceu pestem aliquam fugiant, multi degustatam abijciant.

Etsi autem ualde difficile est, animos his remoris impeditos erigere, atq; exuscitare, ut Deum aspiciant, ac uoluntatem eius anteferant omnibus his
offensionibus.

offensionibus, tamen omnino pugnandum est, ne falsis opinionibus uelut uentorum impetu á recta uia depellamur. Difficile est, fateor, sed tendit in ardua uirtus. Etsi autem nullius oratio ignauos aut malos excitare potest, tamen bonæ mentes teneant in conspectu argumenta certa, quibus uel leniant dolorem suum, uel accendant studium.

Dicam igitur, quare non deserenda sint hæc literarum studia, etiamsi nunc in ista confusione orbis terrarum, non solum honos nullus est literis, sed etiam odia & ingentia pericula discentibus proposita sunt.

Nec iam alloquor Democriti aut Epicuri ap-
plausores, qui prouidentiam derident, quos, etsi sunt impudentes, tamen uox ipsa naturæ refutat, quæ clamat esse Deum, mentem æternam, conditricem, & iudicem generis humani. Sed uos alloquor, qui ciues estis Ecclesiæ Dei, & doctrinam cœlestem scitis resurrectione mortuorum confirmatam esse, eamq; amplexi estis, moti cum testimonijs illis diuinitus exhibitis. tum uero etiam luce accensa diuinitus in mentibus uestris.

Nec uero inter Ecclesiæ ciues, cuiusquam plus ualere oratio debet, quam eius oratoris, quem conditor uniuersæ naturæ ad nos misit, inquiens. Hic est filius meus dilectus, hunc audite. Meministis autem

A 3

hanc

hanc eius concionem. Si quis diligit me, sermonem
meum seruet, & pater meus diligit eum, & ueni-
emus ad eum, & mansionem apud eum faciemus.
Hic præcipit sermonem suum seruari, id est, ut custo-
des doctrinæ simus, ut legamus, audiamus, discamus,
transmittamus ad posteros scripta, quæ Ecclesiæ tra-
didit. Hæc cum sine literis & multiplici doctrina
fieri non possint, hanc nostram militiam docentium
& discantium necessariam esse non dubium est. Non
bella, non hominum furores, non dissipationes gen-
tium moucant nos, ut studia literarum abijciamus.
Necesse est enim parere mandato diuino, quod doctri-
nam arcanam, quam filius ex sinu æterni patris pro-
tulit, legi, audiri, & disci præcipit. Deinde cum pro-
missio addita sit amplissima, (diliget doctrinæ custo-
des æternus pater, atq; ita diliget, ut hos nommet do-
micilium suum, & inter eos uere uersetur) ipsi curæ
erit, ne desint sibi & nobis hospicia, & ne labores
sint inutiles. Sed recta & uera discamus, & modeste
inquiramus ueritatem, & expetatur doctrina, ut
ornetur gloria Dei, non ut sit prætextus cupiditatum
nostrarum.

Multi in his communibus miserijs irascuntur
doctrinæ, hanc esse facem huius incendiij dicunt, qui
quidem cum Deo irascuntur, his querelis augent,
non sanant publica mala. Rectius est has indignatio-
nes contra

nes compescere, ac modeste cogitare ueras causas iræ
Dei aduersus nos, ac deinde ex promissionibus diuinis
remedia petere, quod qui facient, primum ipsa mo-
destia impetrabunt à Deo mitigationem publicorum
& priuatorum malorum, Postea & doctrinæ cogi-
tatio ac suauitas per sese μαλακτικόν erit moe-
sticia. Præterea uerissimum est illud Sophocleum,
ὦ μῶρε, θυμὸς ἐν κακοῖσ' οὐ ἀνμφοροῦ, Multa
peccant homines iracundia in rebus aduersis, ubi si
non tumultuarentur, & à Deo peterent liberatio-
nem, catastrophe futura esset placidior.

Multa sunt causæ cur Deus Ecclesiam ærumnis
ingentibus onerarit, quas causas nosse & sæpe recor-
dari utile est. Multa sunt & magna delicta præser-
tim in hac delira mundi senectæ. Ideo crescunt pœ-
næ, ut filius Dei ipse prædixit, In hac mundi senectæ
maiores imperiorum et Ecclesiæ confusiones futuras
esse, quam fuerunt antea. Et denunciantur hæc mala
coelestibus signis. Vidistis recens horrendam Solis
Eclipsin, in qua iuncti in tenebris Sol, Mars, Venus,
Mercurius, & Luna, quam dira uenena in hanc in-
feriorem naturam sparserunt. Iam his diebus con-
gressus erit Saturni & Martis in ægocero, in quo
præcipua est seuiçia utriusq; stellæ. Et ipse ægoceros
per sese turbulentum sidus est. Propter quam cau-
sam uetustas quæ naturas stellarũ et μετέωρα inuo-

lucris fabularū tegere solebat, finxit in gigantoma-
chia Pana indutum specie agocerotis grassantem Ty-
phona reti cepisse. Non igitur leues motus impen-
dent, sed horribilis gigantomachia, quæ non ideo se-
dabitur, quia multi Deo irascuntur, & maledicunt
miseris scholasticis. Sed ad flectendam iram Dei, alia
cura necessaria est, cogitandæ sunt diuinæ promissio-
nes, confugiendum ad Deum fiducia filij, & modeste
uiuendum, ac a Deo petendum, ut in ira misericor-
diæ suæ recordetur, curandum etiam, ut posteris ue-
ram & incorruptam sententiam de Deo tradamus,
ut ueris officijs Deus colatur.

Non igitur nunc per iracundiam aut despera-
tionem abijcienda sunt doctrinæ studia, sed potius
inde iam remedia malorum petenda sunt. In his ue-
rissime Deus tecum colloquitur, promittit auxilium,
ut inuocationem exuscitet. Et experimur exemplis
manifestissimis non esse irrita nostra uota.

Veniat hoc quoq; in mentem, etsi aliæ causæ
sunt potiores, quare Ecclesia tam duriter exercetur,
tamen simul his calamitatibus commonefieri bonas
mentes, ut sciant genus humanum non ad hanc tan-
tum ærumnosam uitam conditum esse, sed alium re-
stare portum, in quo homines Deo cari acquiescant.
Nequaquam enim consentaneum est, hanc naturam
conditam ad Dei agnitionem, ac celebrationem ad
æternas tantum miseras nasci, in quibus celebrare
Deum

Deum non possit. Hæc mihi cogitatio sæpe leniit
dolorem, quæ quidem etiam magis mouet animos,
cum ex omni antiquitate Ecclesiæ repetimus exempla
miseriarum, quas pijs tulerunt, quorum consideratio
ostendit utrumq; & Dei consilio nos exerceri, & se-
cuturam esse liberationem, si tamen doctrinam &
inuocationem non abiecerimus.

Dulciora fortasse studia sunt in rebus secundis,
sed multi tunc blandiuntur sibi ipsi, & quærent am-
bitione aut φιλονεκία opinioniones inutiles. Hanc cu-
riositatem ærumnæ compescunt, quæ nos ad necessa-
ria timoris & fidei exercitia deducunt, ut nunc se-
ria certamina rerum maximarum explicationem re-
quirunt. Synodus Tridentina corruptelas quasdam
edidit de lege Dei, & de promissionibus, quæ duo
capita sunt doctrinæ cœlestis præcipua. Legem ob-
scurant, cum negant dubitationes, quæ sunt in homi-
nibus de Deo, item uiciosas cupiditatum flammæ ma-
la esse pugnantia cum lege Dei. Postea promissionem
delent, cum iubent dubitare an in gratiam recipia-
mur, qua in dubitatione si relinquuntur animi, nec
de timore recte docentur homines, nec consolatio
pauidis proponitur, & excutiuntur inuocatio &
spes, cum mentes non audent in Deo acquiescere, Et
sequentur alia decreta absurdiora. Nunc igitur non
litigamus cum aduersarijs de paruis rebus, sed de gra-
uissimis materijs, quæ ad agnitionem & inuocatio-

nem Dei pertinent, de quibus suo loco dicendum erit.
Iam uero ideo tantum hoc commemoro, ut cum hæ
miseriæ prebeant occasionem de rebus necessarijs
differendi, sciatis discendi curam non remittendam
esse, Imò quam tenerent pij consolationem in his ipsis
calamitatibus, si hæc dubitatio confirmanda esset?
Si dubitet Laurentius, an Deo placeat confessio, quo
animo supplicium adibit? quod erit robor in rogo?
Cum Deus et promissiones tradiderit, & iureiuran-
do nobis dubitationem eximere uelit, ut cum inquit.
Viuo ego, Nolo mortem peccatoris, sed ut conuer-
tatur & uiuat, surdæ mentes atq; aures sunt, quæ
nec promissionem nec iusiurandum audire uolunt,
sed docent retinendam esse dubitationem, perinde ut
hæret in Ethnicis ignaris diuinæ promissionis. Quid
interest inter Ecclesiam Dei & Ethnicos deleta pro-
missione? quæ consolatio firma in summo dolore
mentibus proponi potest, si tolletur ex conspectu di-
uina promissio? Sed omitto nunc disputationem,
quam quidem attigi, ut nunc ualde opus esse studijs
litterarum intelligatis, & ne obruatur doctrina Ec-
clesiæ propria & necessaria, & ne uos ipsi consola-
tionem salutarem amittatis. Nam in hoc portu tan-
tum acquiescunt piæ mentes, quod intuentes pro-
missionem fide statuunt se recipi & exaudiri à Deo,
& certam spem habent auxilij diuini ut uox illa in-
quit. Qui confidunt in eum, non confundentur.

Eò autem

Ed autem uobis & iucundiora & faciliora
hac studia esse poterunt, quia Dei beneficio, recte
uobis semina artium initio tradita sunt, & Ecclesie
doctrinam hausistis ex limpidis fontibus, nec initio
instillate sunt uobis ineptae opiniones, quae postea
offundunt caliginem mentibus, quae impedit recta iu-
dicia. Plurimum enim refert quali doctrina princi-
pio rudia pectora imbuantur.

His igitur argumentis confirmati, ne sinatis
uobis excuti doctrinae studia, Cogitate mandatum
Dei esse, ut discamus, & Deo cure fore, ne nostri
labores sint irriti, sicut Paulus inquit, Labor uester
non erit inanis in Domino. Et quo minus tranquilla
est uita, eo magis opus esse meditatione doctrinae &
ad excitandam inuocationem, & ad leniendam moe-
sticiam, & ne obruatur ueritas. Denique haec ipsa
modestia magna uirtus est, in his motibus retinere
hanc animi tranquillitatem, ne indignatione aut de-
speratione studia doctrinae abijcias, aut frustra tu-
multueris, sed uotis tua & publica mala leuare stu-
deas, & interim doctrinae conseruationem tuo loco
modeste adiuues. Hoc ipsum est leuare aliqua ex par-
te communes miseras, quas ut Deus aeternus Pater
Domini nostri Iesu Christi, conditor generis humani
& Ecclesie suae mitiget, toto eum pectore oro.

FINIS,

Questio

QVESTIO.

ET SI consuetudo me publica & honestissima excusat, quod in hoc confesso doctissimorum uirorum dicere aliquid institui, tamen ueniam à uobis peto, uosq; oro, ne me potius ingenij fiducia, quàm officio adductum esse, ut id facerem, existimetis. Cumq; dicendi causa sit honesta. Virtus est enim in primis digna laude, ijs legibus parere, quæ doctrinæ & discipline causa conditæ sunt, oro etiam, ut meam orationem boni consulatis. Et quia hæc studia colimus præcipue ut uera Dei noticia in genere humano luceat, Dicam de Decerto synodi Bononiensis, quod proximo anno Mense Maio post Eclipsin Lunæ quæ tunc fuit factum est, de satisfactione, in quo decreto tristes tenebræ offusæ sunt doctrinæ cœlesti. Nec metuo reprehensionem, quod huic meæ ætati nõ cõuenire uideatur disputatio de synodi sententijs, quæ summum Ecclesiæ consilium esse existimatur. Nam errori tam manifesto, qui detrahit horribiliter de gloria filij Dei, reclamare omnes debent, senes & iuuenes, ut scriptum est, Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Præcipuè obscurata est doctrina de filio Dei, supersticiosi opinionibus, quæ de satisfactione in Ecclesiam sparse sunt. Immensum beneficium est filij Dei, quod factus est $\lambda\upsilon\zeta\omicron\pi$ pro nobis,

bis,

bis, Id beneficium non est transferendum in ullam creaturam. Eò etiam libentius hac de re dissero, ut nostri συμφοιτητα sciant qua fide hostes uere doctrinae decreta faciant, & deprehensis errorib. illorum maiore studio pectora muniant uera doctrina.

Propono igitur questionem. An satisfactio canonica, ut uocant, sit mandata diuinitus, ut synodus Bononiensis adfirmat.

Ac primum non esse mandatam inde iudicari potest, quia fatentur ipsi satisfactiones esse opera non mandata diuinitus, ut, quod pro adulterio indictum est ieiunium septennij, ritum esse non institutum lege diuina constat. Cum autem Regula dicat. Frustra colunt me mandatis hominum, facile intelligi potest, nec satisfactiones diuinitus precipi, Et canones ipsi ostendunt hominum decreta esse, quia paulatim Episcopi ipsi, & cumularunt hæc ἐπιτιμια, & relaxarunt, quorum neutrum facere licet, si sunt præcepta diuinitus.

Etsi autem hos ritus humana autoritate institutos esse constat, tamen inicia eorum à diuino iure proficisci dicunt, propter hanc rationem.

Manifestum est plurima delicta comitari tristes poenas in hac mortali uita, ut Iob inquit. Verebar
omni

omnia opera mea, sciens quod non parcis delinquenti.

Hæ poenæ mitigari possunt nostris benefactis, Ergo, Nostra benefacta sunt compensationes, seu satisfactiones.

Hoc argumento nunc quoq; synodus ornat usitatatas persuasiones de satisfactionibus, ad quas an recte accommodetur, prudenter iudicandum est. Multis enim seculis nomen satisfactionum in Ecclesia fuit seu umbra, Res non fuit. Olim autem fuisse ritus certos, qui discernebant pollutos & excommunicatos ab alijs honestis manifestum est, ut cum Orestes, uagatus est in Græcia, gerens signa reatus, priusquam expiatus est. Et hunc honestum ritum à primis parentibus humani generis ortum esse consentaneum est. Quare non temere uetusti moris ritum Ecclesia uetus imitata est.

Cum igitur multarum rerum doctrinam hic locus de satisfactionibus contineat, questionem hanc ad Magnificum D. Rectorem deferro, quem oro, ut eam propter scholæ utilitatem explicet.

DIXI

Responsio

RESPONSIO DOCT. Casparis Crucigeri.

ET Voluntatem tuam, & consilium probo, quod ostendis te amare Ecclesie studia, et hoc loco quaestionem elegisti, quae si recte explicetur, ualde illustrat gloriam filij Dei. Etsi autem angustia temporis non permittit, ut nunc integram explanationem instituum, tamen de summa rei meum iudiciū ostendam. Miror impudentiam synodi, quod audet adfirmare diuinitus institutas esse satisfactiones, quarum nomen tantum, aut uix umbra multis seculis in Ecclesia fuit, Res multo ante oblitterata est, & quales ritus fuerint, ne ipsi quidem amphictyones, qui in synodo fuerunt, dicere possent. Refutationem autem eorum omitto, ac tantum de tuo argumento dicam.

Verum est horribiles poenas in hac uita mortali comitari delicta omnis generis, Ac praecipue punitur Ecclesia, quia ibi praecipue uult Deus conspici & agnosci iram suam aduersus peccata, uult nos summissos & humiles fateri culpam, ideoq; signa reatus nobis circumdat, qualia circumdedit primis parentibus, cum uiderent interfectum Abel, aut qualia circumdedit Dauidi pulso in exilium, aut qualia circumdedit toti populo, cum deleta Ierosolyma abduceretur in Chaldaeam. Taliū poenarū cogitatione

MONACIUS

mouēamur, ut simus modestiores. Ac uerum est il-
lud quod recitasti, mitigari pœnas propter nostra
benefacta, hoc est, propter nostram conuersionem,
& ueram morum emendationem. Sed hoc non per-
tinet ad illa spectacula satisfactionum, de quibus isti
dicunt.

Vera est uox apud Esaïam, Si peccata uestra
fuerint ut coccinum, & ut uermiculus, eritis can-
didi ut nix, quo dicto illustri imagine ac hypotyposi
utrumq; pingitur, pœna & liberatio. Tunc peccata
sunt ut coccinum, & ut uermiculus, Cum Dauid
sanguine filiorum conspergitur, sed rursus tunc can-
det ut nix, cum & fide accipit remissionem culpæ,
& Deus tollit pœnas. Quo in loco Esaïæ, cur uer-
miculum nominarit Propheta, non est obscurū, Nam
granum quod uocatur κόκκος βαφικὴ natum in
ilice, uertitur in uermiculum, quem cum Græci σκω-
λικίον nominent, uocabulum inde mansit scharla-
cum. Sed placet uermiculi appellatio in eo loco, quia
reuera filius Dei talis uermiculus pro nobis factus
est, Cum in cruce suo cruore conspersus penderet,
& huius uermiculi similis fieri nos oportere sciamus.

Sed discrimen inter mortem filij dei, & nostras
crumnas teneamus, Illius mors fuit λύτρον & sa-
tisfactio pro nobis, Non tribuatur hic honos nostris
benefactis.

benefactis. In illo admirando consilio Dei de redem-
ptione generis humani, hic deprecator fuit pro no-
bis, hic fuit ἰκέτης, hic constitutus est μεσίτης.
Nec iudicatum est placari iustissimam iram Dei, Ce-
terorum hominum ullorum uirtutibus aut factis.
Hanc etiam sententiam quotidie in omni inuocatione
cogitemus, & hac nos consolatione sustentemus, non
nostra facta, sed filij Dei sacrificium ἁγίου Ἰησοῦ esse,
quo uere placatus sit aeternus pater, De nostris au-
tem adflictionibus alia doctrina tenenda est, Sunt
enim aeternae Ecclesiae nō λύτρα, sed aut τιμωρία,
aut δόκιμοίαι, aut μαρτυρία, de quorum gene-
rum discrimine explicatio utilissima est, sed hic reci-
tari non potest.

Istos uero sycophantas in synodo Bononiensi
excremur, quod manifestissimae ueritati in multis
articulis tenebras inducere et obscurare beneficia filij
Dei conantur. Ut autem post blasphemias pendente
in cruce filio Dei, uniuersa rerum natura terræ motu
& alijs signis testificari de eo cepit, ita speremus iam
illius non synodi, sed ἀγοράς κερκώτων manife-

stas blasphemias statim Deum ipsum refuta-

turum esse, quem ut Ecclesiam sibi aeter-

nam inter nos seruet, toto

pectore oro.

DIXI.

B

DECA

DECANVS COLLE
gij Facultatis Philo
sophicæ.

ETSI in tantis Germaniæ motibus in qua cer-
tum est hospitia esse Ecclesiæ Dei, horribiles
terrores nobis propositos esse cernimus, & multa
pericula interitum Ecclesiæ Dei, & literis minitan-
tur, tamen hac nos consolatione sustentemus, quod
promisit Deus, suæ gloriæ se non defuturum esse.
Propter nomen meum, inquit, remouebo furorem
meum, propter me, propter me faciam, ne mea glo-
ria blasphemijs obruatur. Hanc promissionem & si-
miles infigamus animis, easq; ad nos ipsos pertinere
sciamus, tantisper donec ipsi studia ueræ doctrinæ
modestè colimus, & uera inuocatione, ueris gemi-
tibus petimus, ut nostri cœtus propter gloriam Dei
seruentur. Mecum igitur coniunctis uotis singuli o-
rate Deum, ne lucem doctrinæ inter nos extingui
sinat. Propter te æterne Deus, Pater Domini nostri
Iesu Christi, conditor humani generis & Ecclesiæ
tuæ, fons sapientiæ, propter tuam gloriam seruato
cœtus docentium, & discantium in hoc oppido, tu
guberna studia nostra, ut te uere celebrent, Tu se-
mina doctrinæ, quæ ipse sparsisti & excitasti foue-
to. Accē

to. Accedant autem ad hanc precationem, diligenti-
tia regendorum morum, & discendi cura. Laudat
enim Deus nō ignavum servum, sed negociantem, nec
ignavas preces exaudit, sed eorum vota, qui suo stu-
dio ostendunt, se vere appetere ea bona quorum men-
tionem faciunt. Et recte dictum est à Basilio,

μόνον θέλησον καὶ δεῖ προαπαντᾶ.

Cum autem propter examina utile sit servari
morem decernendorum graduum, duxi auditoribus
nostris voluntatem Collegij nostri significandam
esse, nos honestis & doctrina mediocriter instructis,

petituris hoc tempore gradum Magisterij

Philosophici non defuturos esse. No-

mina igitur decano hoc

triduo. ANNO.

M. D. LXVIII.

B 2

DECA-

DECANVS COLLE gij Philosophici.

CRAS, Deo iuuante, in publico examine, eru-
ditio eorum, qui nunc testimonium de studijs
suis petunt, explorabitur. Cum autem inspicere stu-
dia iuuentutis honestissimum sit, oro & illos, quibus
gubernatio studiorum commendata est, & ceteros,
qui Philosophiam amant, ut ad id examen ueniant.
Etsi autem hi congressus tranquillis temporibus iu-
cundiores sunt, tamen cum sciamus Ecclesiam Dei
non interituram esse, non sunt exercitia doctrinae
prorsus omittenda, Et aliqua dolorum leuatio est,
eruditiorum sermonum de rebus optimis communi-
catio, quam si quis sua causa non expetit, tamen uir-
tus est uelle alijs hoc officij genere lenire moesticiam.
Conspectus enim & oratio eorum, quorum similis
est fortuna, aliqua est leuatio dolorum, ut in illis dul-
cissimis uersibus dicitur.

γέρων γέροντι γλώττην ἡδίστην ἔχει
παῖς παιδί, καὶ γυναικὶ πρόσφορον γυνῆ.
Νοσῶντι ἀρῆς ῥοσούρτι καὶ δυσπραξίαν
ληφθείς, ἐπὶ ὅσ' ἔστι βέλ' περιωμέων.

Deum

Dum autem æternum Patrem domini nostri Iesu Christi conditorem generis humani & Ecclesiæ suæ oramus, ut & Ecclesiæ suam regat, & lucem doctrinæ non sinat extinguere. Anno.

M. D. XLVIII. die
XIX. Ianuarij.

B 3 DECA

DECANVS COLLE
gij Philosophici. lecto
ribus. S. D.

ECCLISIA Dei inter imperiorum tumultus, ut
cymba in fluctibus iactatur, ut saepe significant
imagines in Euangelio proposita, & quae sit causa
tantarum calamitatum generis humani, coelestis do-
ctrina exponit. Cum autem inter ipsa pericula ser-
uet Deus Ecclesiam suam, nequaquam uult nos studia
doctrinae abijcere propter temporum difficultates,
imo tunc & remedia a doctrina petere, & cogita-
tione promissionis diuinae accendere uota iubet, &
uult maiore cura propagari doctrinam ut ad poste-
ros perueniat. Et pollicetur labores nostros non fo-
re inutiles, ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ,
q. d. Etiam si hominum iudicijs studia sunt intem-
pestiua & inutilia, tamen Deo curae erit, ut sint salu-
taria. Cum igitur haec uerae cause nos moucant, ne ex-
ercitia literaria omittamus, & constet de rebus op-
timis tradi doctrinam a nobis medicoicri diligentia,
scilicet perspicuam & incorruptam sententiam coe-
lestis doctrinae & Philosophiam, speramus bonos
uiros probaturos esse hanc nostram scdulitatem. De-
um certe uotis ardentibus oramus, & ut seruet Ec-
clesiam

ecclesiam suam, & ut mcedatur communibus miserijs.
Rectius est autem in his tantis calamitatibus a Deo
opem petere, & cogitatione doctrinae dolores lenire,
quam uel irasci Deo & maledicere hominibus, uel
abiectis doctrinae studijs frustra tumultuari, & cu-
mulare publica & priuata mala, cum quidem & sa-
pientes uiri apud Ethnicos docuerint arte ferendas
esse res aduersas, ne maiora mala accersat indignatio,
iuxta hos uersiculos.

καὶ μὴ θεομάχη, μηδὲ προῦργου πράγματι
χαμῶνας ἑτέρουσ. τούσδ' ἀναγκάιουσ φέρε.

Itaq; quod faustum & scelix sit Deo iuuante
proximo die septimo Februarij testimonia studiorum
tribuemus aliquot honestis uiris, eisq; usitato more de-
cernemus gradum Magisterij Philosophici, ac Deum
oramus, ut & horum studia, & nos & Ecclesiam
huius oppidi clementer regat, & custodiat hæc tu-
guriola in quibus & doctrina propagatur, & uota
offeruntur filio, Domino nostro Iesu Christo cruci-
fixo pro nobis & resuscitato, ut ipse cum sit ἰκέτης
καὶ μεσίτης pro nobis perferat ea ad æternum pa-
trem, ut in nostro cœtu etiam colligatur, &
conseruetur uera Ecclesia.

Die Februarij V.

Anno, D. XLVIII.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is significantly faded.

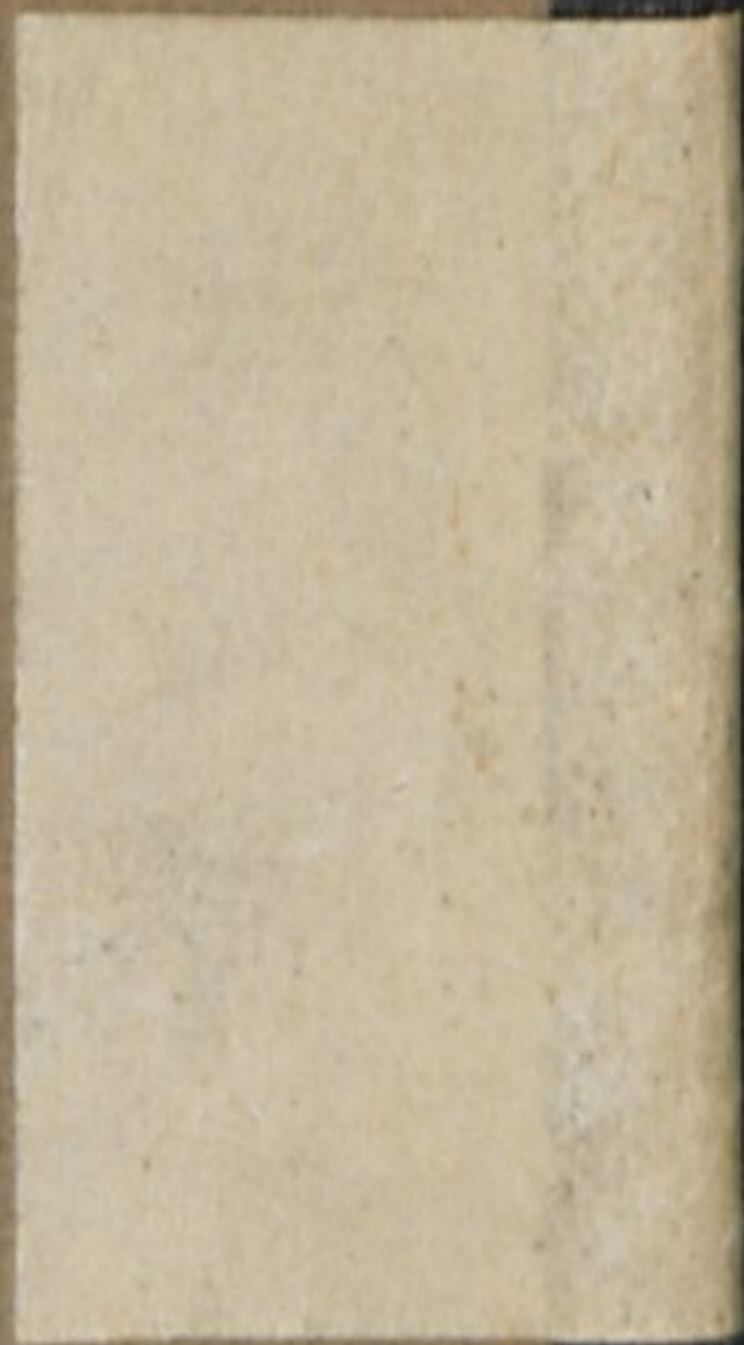
Vg 4282

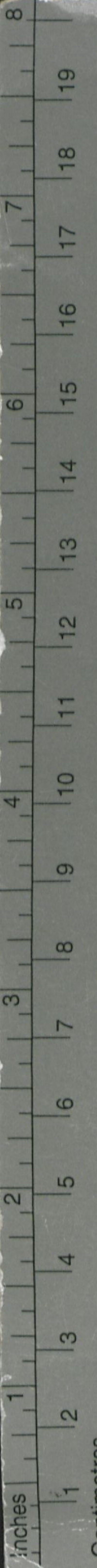
ULB Halle

3

002 698 65X

B.I.G.

Farbkarte #13

ORATIO CITATA CVM DE NERETVR GRA

Magisterij aliquot hone
tis & doctis uiris, Die
septimo Februarij.

ANNO.
M. D. XLVIII.

Philippus Melanthon.

VITEBERGÆ.

509.

